

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ב'
הדף היומי בהלכה: סימן קכ"ט מסעיף ב' עד סימן קל"א
המוסר היומי: שמיה"ל חלק ב' פרק ב' פרק ז' עד 'והנה אמרו'

לוח
לימוד
יומי

השיעור המרתק של הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

או שדומה לדין של ברכות הנהנין, בהן אינו יכול להוציא לאחרים אלא אם כן הוא מוציא גם את עצמו באותה הברכה.

הרב כץ מלקט כאמור את כל פסקי ההלכות והדיונים הייחודיים שצפים ועולים במהלך השיעור, ובהמשך הם מובאים במדור מיוחד בעלון 'דעת ההלכה' היוצא לאור מידי שבוע וכולל את כל פסקי ההלכות של הרב שליט"א.

"השיעור משפיע על כל היום", הוא אומר. "בשיעור הראשון שהתקיים לפני כחודשיים, דיבר הרב על כך ש'גופא בתר רישא גריר', ושכשלומדים הלכה בשעת בוקר, מיד כשמתחילים את סדר היום, הרי שהיום כולו מתנהל על פי ההלכה. משתתפי השיעור כולם מודים פה אחד שהם אכן מרגישים כך. התפילה נראית אחרת, היום כולו נראה אחרת.

"בפורים, לפני תפילת שחרית, התאסף כאן קהל רב לשיעור שבסיעתא דשמיא נפלאה עסק השנה בענייני היום, ודיבר על הנושא של תפילה מתוך שכרות. היה זה ממש הלכה למעשה בו ביום כמה נפלא היה המחזה לאחר השיעור, כשעשרות אנשים עמדו והתווכחו בהלכה, מנסים לחדד את הנושאים שנידונו במהלך השיעור רגע לפני שמתחילים תפילת שחרית כל יום לאחר השיעור ישנם נידונים שעולים, אבל בפורים כשהיה קהל של למעלה ממאה איש, היה זה כמובן ביתר שאת".

מקום: בית הכנסת 'מתיבתא', רח' הרב קוק 3, בני ברק.

מגיד שיעור: הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א
גאב"ד 'שערי הוראה' ובעל ה'שביבי אש'

זמן אמירת השיעור: 7:00 בבוקר. אחרי השיעור תפילת שחרית במקום. לפני קצת יותר מחודשיים נפתח שיעור המיוחד של הגאון בעל ה'שביבי אש', בבית המדרש 'מתיבתא' רח' הרב קוק 3 בבני ברק, וכבר הוא מרכז מידי יום עשרות משתתפים.

פנינו למקורבו הרב חיים משה כץ הי"ו, שגם כותב את ההערות היוצאות מתוך השיעור, ומרכז אותן לדפוס, כדי לשמוע מעט על השיעור ועל אופיו. לא בכדי הפך שיעורו של הגרש"א שטרן למפורסם באזור בתוך זמן קצר. הלימוד כאן פורה במיוחד, עם דיונים מרתקים העולים מתוך הנלמד, ומסקנות פסקות הלכה למעשה, על ידי הרב שליט"א שנושא ונותן בהלכה ומוציא מתחת ידיו פסקים ברורים ומלובנים, לשמחתם של המשתתפים הרבים.

כך למשל התעוררה שאלה מעניינת מאוד בנושא של תפילת הדרך: האם מי שכבר אמר את תפילת הדרך, יכול לאומרה שוב כדי להוציא אחרים ידי חובתם, או שמאחר וכבר פקע ממנו החיוב, אינו יכול להוציאם. הרב תלה את השאלה הזאת בחקירה האם תפילת הדרך יש לה דין של ברכות השבח שאדם מחויב בהן ויכול להוציא אחרים גם אם יצא ידי חובה,

מהו הענין באמירת 'אדיר במרום' לאחר ברכת כהנים?

אדם שחלם חלום אשר לא ידוע אם הוא טוב או רע, יאמר בשעה שהכהנים מאריכים בניגון בברכת כהנים את תפילת "רבנו של עולם" הנדפסת בסידורים, להטבת החלום; ויש אומרים את תפילת "יהי רצון", הנדפסת אף היא בסידורים, אך בשל אורכה ראוי להעדיף את תפילת "רבנו של עולם". ואם הכהנים טרם סיימו, יאמר את תפילת "אדיר במרום", ויסיימנה יחד עם הכהנים, כדי שהעונים יענו 'אמן' גם על בקשתו. ואם הכהנים אינם מאריכים בניגון, או שאין ברכת כהנים, יאמר את 'רבנו של עולם' ו'אדיר במרום' בשעה שהש"ץ אומר את ברכת 'שים שלום'. ויש שנהגו לומר 'אדיר במרום' בכל יום. [סימן קל, סעיף א, וס"ק ב-ז וט; ביאורים ומוספים דרשו, 4 ו-7]

כיצד נהפכים חלומותיהם של הכהנים לטובה?

כאמור, בשעת ברכת כהנים ניתן לומר תפילה להטבת החלום. ואף אשה יכולה לומר תפילה זו מעזרת הנשים, ויועיל לה הדבר. והכהנים עצמם - יש שכתב שחלומותיהם נמתקים בעת שמברכים את ישראל, על ידי שמכוונים לכך בשעת הברכה. והש"ץ, או אדם אחר המקריא את פסוקי הברכה לכהנים (כשהש"ץ כהן), לא יאמרו תפילה זו, מחשש שמא יתבלבלו בהקראתם, אולם רשאים לאומרה לאחר שהקריאו את המילה האחרונה - 'שלום'. והמתפלל שמונה עשרה יחד עם הש"ץ והגיע עמו לברכת כהנים, אסור לו להפסיק באמירת תפילה זו. [סימן קל, ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

60 אותיות בברכת כהנים איזה דבר 'בטל בהן בשישים'?

כאמור, בשעת ברכת כהנים ניתן לומר תפילה להטבת החלום. הגאונים כתבו רמז לדבר בפסוק שבשיר השירים: "הנה מטתו שלשלמה שישים גבורים סביב לה... כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה... מפחד בלילות"; כלומר, שישים גבורים אלו שישים האותיות שבברכת כהנים, האחוזות בשמותיו של הקב"ה, ומלומדות מלחמה לבטל את פחד החלום הרע שחולמים בלילות. ויש שביאר שברכת כהנים היא כעין נבואה, והחלום - על פי חז"ל - הוא אחד משישים נבואה, והריהו 'בטל בשישים' בברכת כהנים. ויש שהוסיף טעם לדבר - שבשעה זו הציבור מכוונים במיוחד, ועל כן היא מסוגלת לביטול החלום הרע. [ביאורים ומוספים דרשו, 3]

אתמול למדנו

- נאמר בתורה על הכהן: "וְקִדְשְׁתּוּ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקִים הוּא מְקַרֵּב", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" - כגון בברכת המזון.
- אסור להשתמש בכהן. ואם מחל הכהן על כבודו - מותר להשתמש בו. ויש אומרים ששימוש חינוך הוא בזיון לכהן, ועל בזיונו אין בידו למחול; ורצוי להחמיר.
- בזמנים עברו היו שותים יין במשך היום, ובשעת תפילת מנחה היתה השכרות מצויה, ולכן תיקנו חכמינו שלא לברך בה ברכת כהנים, שאסור לשיכור לברכה.

מחר נלמד

- מדוע מטים את הראש הצדה בעת אמירת תחנון?
- שלושת הטעמים לכיסוי הפנים בעת אמירת תחנון
- וגם: טרם אמרת תחנון וכבר מוציאים את ספר התורה - כיצד תנהג?